

NYOLCVANÖT ÉVEM HORDALÉKA...

Történetek, esetek, emberek
(részlet)

Kúti István

Mottó:

Tényleg így volt? Azt hiszem.

De az biztos. Így emlékezem!

Béky Lóránt

Bevezetés

Életem második félidejének – 40 évi munka és 25 évi nyugdíj után – vége felé összegezés, végelszámolás helyett, emléktöredékeként született ez a gyűjtemény. A 85. életévet túlhaladva egyre gyakrabban gondol az ember arra, hogy lassan be kell fejezni a földi pályáját, itt kell hagyni a szeretteit, ami neki is fáj, nekik is fáj. Ilyenkor számolgatja, hogy ősei (szülei, nagyszülei) mennyi időt is kaptak a Teremtőtől.

Ebben a korban érzi meg az ember, hogy testi ereje gyengül, hogy szellemi ereje már nem a régi. Hiába szedi a Cavintont, a Nootropilt és az egyéb „természetes alapanyagú” csodaszereket, felejt és emlékezetkihagyásai jelentkeznek.

Minden ember élete egy regény, ha megírja, ha nem. Borsos Gábor salgótarjáni technikai igazgató erről így bölcselkedett: *Amit nem írnak meg, az olyan, mintha meg sem történt volna.* Ezt a bölcselkedést fejlesztettem én tovább: *Amit pedig megírnak, az nem biztos, hogy úgy történt meg.*

Ez a gyűjtemény nem életregény (már terjedelménél fogva sem). Műfajilag nagyon vegyes, mert van benne helytörténet, személyes történet, tapasztalat, életkörülményeimben beálló változások sorozata, visszaemlékezés munkahelyeimre, rokonaimra, munkatársaimra, barátaimra, ismerőseimre és élményeimre. Töredezett, és kevert, mert nem mindenütt követi, követheti az időrendi sorrendet. Stílusa sem egységes, hiszen nem egy időben íródott, hanem amikor az emlékezetemben felötlött, és hangulatom is volt az íráshoz. Tehát a számítógépembe rögzített „eseteimet” próbáltam ilyen emlékezet-töredék gyűjteménnyé összefésülni. A megszületés időpontjára utal pl. az, hogy utcanevekben és vállalatnevekben is vannak változások, amit már nem vezettem át az eredeti szövegben.

Egy kis családtörténet

Laci öcsém elkezdett családfakutatással foglalkozni, én pedig csatlakoztam hozzá, segíteni. Sajnos a nagyszülőknél nem jutott tovább, de a pályázat beadása óta sikerült néhány újabb adattal kiegészíteni a családfát.

Nagyszüleimről a következőket tudom. Anyai nagyapám eltűnt az I. világháborúban. Nagyanyám csak annyit tudott róla mondani, hogy szép szál ember volt és hogy *felülről gyűtt.* Ezt én sokáig úgy értelmeztem, hogy Legyesbényétől északabbról származik, de a születési helye: Tiszaeszlár, ennek ellene mond.

Az északról származást támasztotta alá édesapám elbeszélése, aki elmondta, hogy az egyik alkalommal az ózdi piacra tartva megszólított egy kislányt, hogy mondja már meg, hogy hívják. A kisleány válasza: *Császár Erzsébet vagyok. Érdekes – mondja neki apám –, a feleségem pontosan így nézett ki, amikor 16 éves korában elvettem, ő pedig Császár Mária Rozália.*

Anyai nagyanyám analfabéta volt, de mivel a férje eltűnt és egyedül nevelte a gyermekét, a falu alkalmazta, mint postást. Úgy hordta a leveleket, hogy a postáskisasszony sorba rakta és megmondta, hogy az elsőt kinek vigye. Ott aztán megkérdezte, hogy ki a következő címzett. Közben az első levél tulajdonosát kikérdezte, hogy mit olvasott ki a levélből. Így a falu dolgait részletesen ismerte.

Nagyapámat valamikor a második világháború alatt nyilvánította holtá, amikor férjhez ment Kövér Ferenchez. Mi, unokák a mostoha nagyapánkat is nagyapának szólítottuk. Ezen ő nagyon érzékenyült, mert az „édes unokáitól” nem kapta meg azt a tiszteletet és szeretetet, amit tőlünk.

Ő annyit mesélt el az életéből, hogy kint volt Amerikában (lehet, hogy Kanadában, de ezt ő sohasem hangsúlyozta), szénbányában, derékig vízben dolgozott. Ezért még nyáron is fázott. Emlékszem, hogy ajándékba vatta beléses nadrágot és

kabátot vettünk neki és abban járt. Elmondása szerint sok pénzzel jött haza, és ebből földet vásárolt.

Anyai nagyanyámról két emléket őrzök. Az egyik az, hogy születésem után, mivel szüleim a mezőgazdaságban dolgoztak, nagyon sok időt voltam nála. Ma úgy mondjuk, hogy kicsi koromban ő nevelt, és kényeztetett. Kedveskedett nekem azal, hogy vett valami piros rózsás anyagot és az abból általa varrt kis nadrágban feszítettem a társaim között. Annyira hozzászoktam, hogy ha Kuzmicskó Pistának szólítottak, kikértem magamnak, hogy én nem Kuzmicskó, hanem Császár Pista vagyok.

A másik emlékem, a Laci fiunk születése utánra esik. Amikor nyáron Salgótarjánból elmentünk meglátogatni, a gyereknek nagyon tetszett a szalmazsák, mert otthon sezlónon, vagy rekamién feküdtünk. Megkérdezte:

- *Nagymama! Ugrálhatok az ágyadban?*

- *Ugrálj fiam, nyugodtan* – kapta meg az engedélyt. – Szét is ugrálta a szalmazsákját.

A haláluk után, a lakás kiürítése alkalmával találtuk meg a falon bekeretezve Császár Ferenc nagyapánk obsitos levelét. Kivéve a keretből vettük észre, hogy a katona arca egy beragasztott fénykép. Anyai nagyanyámról én készítettem felvételt, az 1950-es években. Sajnos, valami hiba miatt két felvétel egymásra csúszott, és most a „fotoshop-korszakában” Homoga József, a Nógrád megyei Fotóköri vezetője ilyen képet tudott belőle másolni.

*Császár Ferenc anyai nagyapám –
fotó az obsitlevélről*

Apai nagyapám nem volt beszédes, így tehát csak apámtól tudom, hogy ő is járt Amerikában. Szintén sok pénzzel jött haza, de – nem fogadta meg apám tanácsát – és hadiköványekbe fektette. Ezen rajta vesztett, tehát meglévő kis földcskéjét nem tudta szaporítani.

Apai nagyanyámról is készítettem idős korában felvételt. Nagyapámról két fénykép maradt, az egyik olyannak mutatja, ahogy én emlékszem rá. A másik Amerikában készült, ezen az egész család látható, ez a fotó már a 100 éves kort túlélte. Ennek az a története, hogy nagyapám írt haza Amerikából a nagymamának, hogy menjen el a fényképészhez a három gyerekkel és készítsen egy családi képet. Azt küldje ki neki és ott hozzáfényképezik őt, s így együtt lesz a család. A fényképet jól megfigyelve látható, hogy a nagyapa fényképéhez hozzá lett ragasztva az itthon készült családi kép. A közelmúltban, egy 1918 szeptemberében kiállított igazolványból sikerült megtudni, hogy nagyapám akkor az USA-ban, Johntown városban élt.

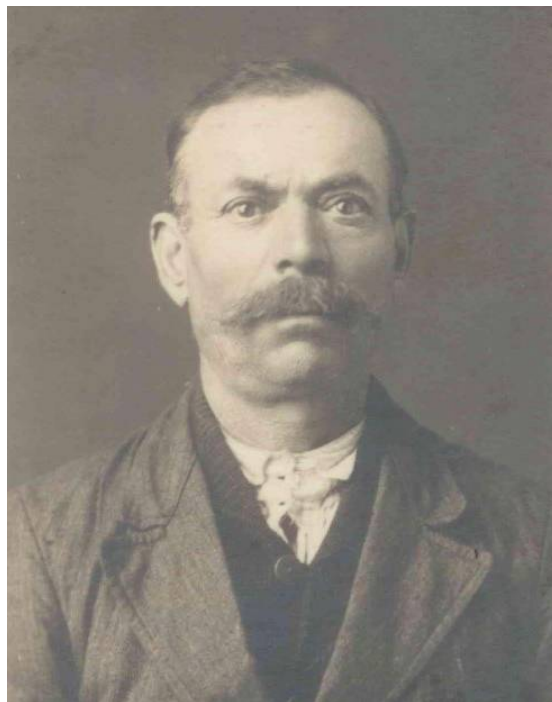
Róla azt mesélte édesapám, hogy amikor hazajött Amerikából és Pista öccsét meg akarta regulázni, előle is szokása szerint elszaladt, mint nagymamától. Igen ám, de nagyapám utolérte és meglegyintette. Ekkor mondta István nagybátyám: *Jé! Maga jobban tud szaladni, mint édesanyám?*

Császár Ferencné anyai nagyanyám

Kuzmiczkó Józsefné apai nagyanyám

Kuzmiczkó József apai nagyapám

*Az Amerikában összeillesztett családi kép
a Kuzmiczkó családról.
(1910-es évek második fele.)*

Nagyszüleim a hajdani Zemplén vármegyében születtek (Legyesbénye, Mád), Legyesbényén élték az életüket és Császár Ferenc nagyapám kivételével a legyesbényei temetőben nyugszanak. Foglalkozásukat tekintve földművelő emberek voltak (földdel, vagy földtulajdon nélkül).

Édesapám is így kezdte a házaseletét, napszámosként, majd a szerencsi cukorgyárban idénymunkásként dolgozott. A faluk villamosítása idején ebben a munkában segédmunkásként vett részt. Az irányítást végző mérnökök, Kulyassa Endre és Tóth Imre nagyon megszerették precíz, pontos, megbízható, lelkiismeretes munkájáért. Ezért aztán amikor az RMST RT Ózdi Acélgyárába helyezkedtek el, 1937-ben apámat is odahívták és elhelyezésében támogatták. Így a családdal (Feri öcsém és én még Legyesbényén születünk) belső népvándorlásba kezdtünk, és Sajóvárkonyon, albérletben folytattuk az életünket. Apám az elemi iskolában jó tanuló volt, ezt a tulajdonságát az RMST-nél is megőrizte. Napszámosként kezdte, de főnökei felfigyeltek rá és a vállalat szokásainak megfelelően beiskolázták különböző tanfolyamokra. Ezeket sikeresen elvégezte, így villanyszerelői, majd villamostáppont-kezelői képesítést szerzett. Valószínűleg a tanfolyamon mutatott eredményei alapján – vezetői javaslatára – már 1942-ben szolgálati lakást kapott a

gyár Sajóparti Vízműjénél, ahol az ivóvízgépház gépkezelője lett. A háború után, amikor az új ipari vízmű épült, már a szerelés megkezdésekor az új villamos táppontra helyezték, hogy megismerje az új létesítményt, és kezelője legyen. Közben a helyettesítési megbízások alapján apám lassan megismerte a gyár villamos-táppontjait és nyugdíjazásáig, mint tápponti *porjatkáztató* dolgozott. A *porjatka* szerintem speciális üzemi szó, talán a szabad nap kifejezésének felel meg (de lehet, hogy palóc, vagy barkó szóhasználat) azt fejezi ki, hogy a kohászati üzemekben folyamatosan dolgoznak, de a törvényi előírások szerint a dolgozót szabad nap (porjatka) illeti meg. Aki pedig a szabad nap kiadását segíti, az a „porjatkáztató”. Apámnak tehát nem volt állandó táppontja, hanem mindig oda-ment helyettesíteni, ahová a főnökei irányították. (Ezt a feladatot is a vízműtelepi szolgálati lakásunkból látta el Ózdon, vonatos bejárással.)

Hogyan éltünk a Vízműtelepen? Két szobás, lakókonyhás, árammal, vízzel ellátott lakásban (csak WC volt, fürdőszoba nem). A fűtés, világítás ingyen volt. Nekünk a RIMA csak a tűzifát mérte ki, a szénét nem, mert ott volt a kazánház széntárolója, és mindenki annyit vitt el, amennyi szükséges volt a tüzeléshez. (Senkinek eszébe nem jutott volna, hogy a járadék szénének „maradványát” el próbálja adni.) A begyűjtés is ropant egyszerű volt. Fogtunk egy lapátot és elmentünk a kazánházba, kértünk parazsat. (Tehát a tűzifát csak a kenyérsütéshez használtuk fel.) Az új ipari vízmű üzembehelyezése táján jött rá az EMÁSZ, hogy itt 8 lakás az ipari áramot „lopja”, gyorsan felszerelték a lakásokra a mérőórákat.

Édesanyám, Kuzmicskó Józsefné

Szüleimről az 1950-es években, valószínűleg egy kölcsön géppel készítettem fényképet (az eredeti kép méretéből gyanítom).

Én a RIMÁ-val úgy kerültem kapcsolatba, hogy az elemi iskolát a gyár kőaljai iskolájában kezdtem (a harmadik osztályt a nagy gyári iskolában végeztem, tanítóm Mohos Ferenc volt). A negyedik osztályt, már, mint bejáró fejeztem be (munkásvonattal jártam a Sajópartról). Emlékszem, hogy 1942-ben néhányan már ebédet is kaptunk az iskolában (én a bejárásom miatt).

Itt kell szót ejtenem arról, hogy a RIMA magas színvonalon gondoskodott a dolgozók gyermekeinek tanításáról. Saját iskolát tartott fenn, a tanítói kar tagja volt a Tiszti Kaszinónak, az országban legelőször vezették be a nyolcosztályos oktatást. Viszont erősen ellenezte polgári iskola indítását. Ezt az ellenzést dr. Rubovszky Ferenc római katolikus apát úr (a Tiszti Kaszinó tagja) oldotta fel azzal, hogy az 1940-es években római katolikus polgári fiú- és leányiskolát létesített, ahol apácák tanítottak, majd 1945-ben elindította a Római Katolikus Kereskedelmi Előkészítő Tanfolyamot, a Kereskedelmi Középiskola elődjét. A jég akkor tört meg, amikor megalakult az Ózdi Állami Gimnázium a RIMA újlaboratóriumi (Hivatalház) egyik épületszárnyában.

Édesapánk görögkatolikus vallású volt, édesanyánk római katolikus. Akkori szokás szerint a gyerekek az apjuk vallását követték. A görögkatolikus Juhász Dénes parókusról azt tudom elmondani, hogy 1945 előtt került Ózdra, mivel a Kelet- és Észak-Magyarországról idetelepült dolgozók között egyre több lett a görögkatolikus

Édesapám, Kuzmicskó József

vallású. Kezdetben a gyári kórház kápolnájában misézett. 1945-ben a szovjet városparancsnok tolmácsa volt. Egy alkalommal elmondta a parancsnoknak, hogy sajnos a híveinek Ózdon nincs „cerkójuk” (templomuk). Erre a városparancsnok javasolta, hogy a hívek és támogatók gyűjtéséből építsenek templomot. A parókus úr a javaslattal egyetértve megkérte a városparancsnokot, hogy ha lehet, ő is támogassa a templomépítést. Mivel nem zárkozott el, a gyűjtési íven az első helyen jelent meg a városparancsnok neve. Meg is kérdezte, hogy miért ő legyen az első? A parókus úr bölcsen megindokolta: mert így nem mondhatják azt, hogy ez az egyház „partizánakciója”.

Mint helytörténettel, életem történeteivel foglalkozó ember, korán rászoktam a múzeumi pályázatok írására, először Nagy Iván Honismereti pályázatra jelentkeztem, majd az Istvánffy Gyula Honismereti pályázati felhívásra is írtam. Ezen pályázatokra készített dolgozataim sok részletet tartalmaznak életemből, ezeket itt a pályázati kiírásnak megfelelően nem ismétlem meg.

Érettségi után az első munkahelyem a Gyöngyös-Egervidéki Borforgalmi Vállalat ózdi pincészete volt (1950–1951). Második munkahelyem lett 1951. február 22-től az Ózdi Kohászati Üzemek Beruházási Irodája, ahol pénzügyi előadó volt a beosztásom. Akkor nem volt a gyárnak fejlesztési főosztálya, tehát a fejlesztés és a beruházás volt a feladat. Az ott dolgozók alkották a gyár „agytrösztjét” (Árva Pál, Simon Béla, Örkényi Béla, Kulyassa Endre, Mezőtúri István, Baltás László, Szabó Zoltán, Jakubovszky Pál, Fürjes Béla, Gajdos Sándor, Krajcsik Elemér, Znak Károly, Krajcsik György, Fiedler Ottó, stb.). Körülbelül ugyanúgy alakult az iroda összetétele, mint később, az MSZMP KB határozatára megalakított Műszaki Fejlesztési főosztály (a gyárrészlegvezetőt, vagy a gyárrészleg főmérnökét helyezték át).

Amikor a Beruházási Irodára kerültem, azt gondoltam, hogy innen megyek majd nyugdíjba. Apám a dinasztiaalapító tag, én, majd Ferenc öcsém, aki a RIMA KFT gazdasági vezetőjeként ment nyugdíjba, kisebb öcsém, László – hiába végzett híradástechnikai főiskolát – rövid postai kitérő után az ÓKÜ-nél kötött ki, a Durvahengerműben dolgozott annak leállásáig.

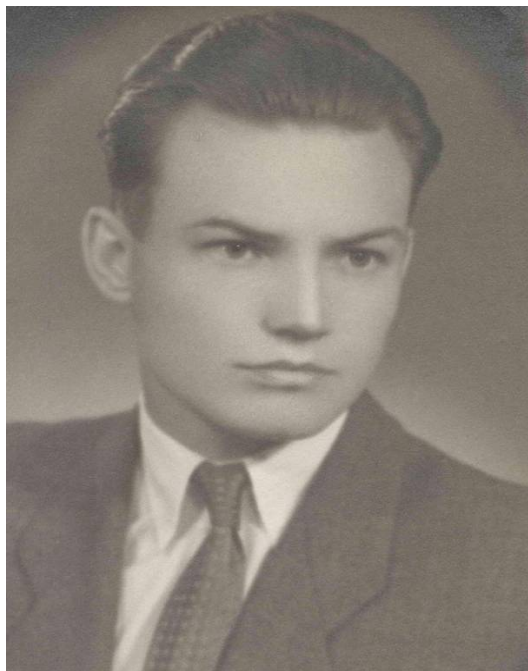
1951-ben, amikor a Hivatalházba kerültem, azt éreztem, hogy a régi RIMA-i emberek nagyon féltek tőlünk, fiataloktól (féltek, hogy mi, a „fényes szellők” nemzedéke, kiszorítjuk őket, az akkori fogalmak szerint a „reakciósokat”). Ez a távolságtartás, félelem irányomban egyhamar enyhült, ehhez valószínű hozzájárult az, hogy Kulyassa Endre ismerte apámat, hiszen ő hívta Ózdra, valamint a jómagam viselkedése is. Jól éreztem magam a Beruházási Irodán, kollégáim

befogadtak, elfogadtak. Közben megtörtént a katonai besorozásom. El kellett döntenem, hogy egyetemre megyek, vagy katonának. Én az egyetemet választottam, így kerültem Miskolcra, az újonnan épülő műszaki egyetemre. Erről az 5 éves időszakról (Nagy Imre kormányprogram, külföldi tanulmányút, 1956-os forradalom, majd elhelyezkedés 1957-ben stb.) a pályázatomban részletesen írok.

Az egyetem elvégzése után szívesen tértem vissza Ózdra (bár Borsodnádásdra szerettem volna menni, ahol az egyetemtől termelési gyakorlaton voltam). Ott tanított meg Soós György kohómérnök a RIMA egyik szabályára: ha azt akarod, hogy a munkások elismerjenek, befogadjanak, tiszteljenek, akkor a termelési gyakorlat után maradj itt fizikai munkásnak, és a nagyjavításkor mászd végig velük a revecsatornákat. Így is tettem. A diplomatervemet is lemezhanglerlésből írtam. Bírálója Tetmajer Alfréd volt. Szakmai kifogást nem tett ellene, csak egy két magyartalan kifejezést kifogásolt. Pl. *kiszámolni a bokszolót szokták, mi műszakiak kiszámítunk*. Egy életre megtanultam ezt, meg azt, hogy a műszaki embernek is igényesen kell fogalmazni, nemcsak az írónak. (Persze azon elmosolyodtam, hogy a magyar nyelv helyességére úgy oktat, hogy ő sem magyar szót használ: a bokszoló ugye magyarul: ökölvívó.)

Fokozatosan betanultam a beruházási szakmába, és egyre nagyobb, komolyabb feladatokat kaptam. Az első meglepetés akkor ért, amikor a csoportvezetőmet, Köntös Lászlót osztályvezetőnek kinevezték – akkor már az új oxigéngyár létesítéssel felelős voltam – és csoportvezetőnek (lehet, hogy RIMA-i várandóság okán, vagy esetleg párt-, szakszervezeti megfontolás alapján) a villamos technikus kollégát nevezték ki. Ketten voltunk mérnökök a csoportban (a másik az ózdi esti főiskolán végzett).

1960-ban a balatonboglári szakszervezeti üdülőben megismerkedtem Lakatos Ágnessel, a Fővárosi Vízművek dolgozójával. Az ismerkedésből karácsonykor eljegyzés, majd 1961. május 27-én esküvő lett. A pályázatomban nagy részt szenteltem megismerkedésünk történetének. Itt csak azt emelem ki, hogy az esküvőnk érdekessége, hogy kettős esküvő volt, mert Feri öcsémmel együtt tartottuk a bánrévei római katolikus templomban. Koncz Lajos plébános úr megengedte, hogy a szertartást Juhász Dénes ózdi görögkatolikus parókus végezze, aki a középiskolában hitoktatónk is volt. Az öcsémék a szüleink lakásában kezdték a házasságot, mi pedig a vállalat vendégszobájában, amit rövid időn belül szolgálati lakás kiutalása váltott fel.

Kúti István

Lakatos Ágnes

Esküvői kép (Gracza fényképész)

Az oxigéngyár beruházásának befejezését és az üzembehelyezést követően dr. Csépanyi Sándor vezérigazgató kérésemre áthelyezett a Durvahengerműbe üzemmérnöknek – mosolyogva hozzátette, hogy *egy évig nem akarlak látni a Hivatalházban*. Horémusz László volt az üzemvezető, és Méhész László (akivel a polgári

iskolába jártam együtt) volt a másik üzemmérnök. Ottlétem alatt semmilyen feladatot nem kaptam, a nyüzsgő-mozgó beruházási munka után untam magam. Már azt is megtettem, hogy éjszakai műszakot kértem, hogy kipróbáljam, egy adódó üzemi problémát meg tudnék-e oldani. Erre sem volt lehetőségem, mert mire a helyszínre értem, már Horémusz elvtárs ott volt, és intézkedett. Nagyon untam már ezt a semmittevést, amikor egyszer meglátott Pohl László főosztályvezető és megkérdezte, mit keresek én a Durvahengerműben? Mondom, itt vagyok üzemmérnök. Kimeresztette a szemét, neked a Hivatalházban a helyed, a Műszaki Fejlesztési főosztályra hívott. Elmondtam neki Csépanyi elvtárs mondását, tehát csak Csépanyi aláírásával vállalhatom a feladatot. Pohl Laci a személyzeti előadóval (aki kerista iskolatársam volt) megkeresett, pontosítottuk a feladatot, fizetést, prémiumot és az időpontot. A meghatározott időpontra nem érkezett meg az áthelyezési papír (pedig a személyzeti előadó is ígérte), ezért én nem jelentkeztem az új munkahelyemen. Két vagy három nap múlva felhív Pohl Laci:

- *Mi van, meggondoltad magad, miért nem jelentkezel munkára?*

- *Nem kaptam meg az áthelyezési papírt.*

- *Ennyire nem bízol bennem? – kérdezte.*

- *Én bízok benned, de a vezérigazgatóval sem akarok ujjat húzni.*

Megkaptam az áthelyezési papírt, nem azok az összegek voltak benne, amiben meg egyeztünk. Ekkor mondtam Lacinak: *Látod én ezek után is eljövök hozzád, de ha a papír nélkül*

elfoglalom az új munkahelyemet, akkor marad az üzemmérnöki fizetésem a Munkatörvénykönyve szerint. (Ez a két munkahelyváltás 800 Ft fizetésemelést jelentett és még semmit sem produkáltam.) Tanulság, hogy ekkorra már ennyi jogköre maradt egy főosztályvezetőnek.

A Műszaki Fejlesztési főosztályon még jobb kollektívába kerültem, mint a beruházáson, és állítom, hogy olyan jó, emberséges főnököm, mint Pohl Laci nem volt az életemben. Erre két példa. Az év végi kiértékelés után egy kiváló dolgozó jelvényt kapott a főosztály. A főosztályi értekezleten titkos szavazással választottuk meg a kiváló dolgozót. Az első fordulóban két dolgozó azonos szavazatot kapott. A második fordulóban csak erre a két dolgozóra lehetett szavazni. Ismét döntetlen lett az eredmény. Ekkor Laci azt javasolta, hogy az egyik kapja meg a jelvényt, és a velejáró jutalmat felezzék meg. Erre azt mondja az egyik jelölt, hogy ne felezzék meg, aki kapja a jelvényt, azé legyen a pénz. Majd a következő alkalommal, ha méltónak találják, akkor kapja meg a másik a kitüntetést.

Nagyon sajnálom, hogy olyan rövid ideig dolgozhattam ebben a kollektívában (1963. febr. 1-től március 23-ig). A második példa is ezzel függ össze. Az I. negyedévi prémiumfeladat ki volt írva, és az év végi részesedés fizetése még hátra volt, amikor én átkerültem Salgótarjánba. Laci búcsúzáskor mondta, hogy az I. negyedévi prémiumot, ha számfejtik, majd utánam küldi. Én szégyenkeztem, hiszen még két hónapot sem dolgoztam ott. Elküldette a prémiumot is, meg az év végi részesedést is. (Ilyen volt egy igazi RIMA-i vezető.) Ellenpélda: a feleségem szintén áthelyezésre került, neki a munkaügyi döntőbíróshoz kellett fordulnia, hogy megkapja az év végi részesedését. (Az ő főnöke pedig iskolatársam volt, messze a RIMA-i szellemtől.)

A vállalatnál én csak azt éreztem, hogy a Selmezbányán, Sopronban végzett mérnökök képeztek egy kasztot, utána az ózdi esti főiskolán végzetek egy másik kasztot. Kezdődött a Szovjetunióban végzeteknek a különállása, és a leggyengébb volt a Miskolcon végzetek összetartása (kevesen voltunk, szétszórva a nagy gyár különböző területein). Egy-egy szakmai kérdésben az volt az elvem, hogy a saját véleményemet mondom el, nem tekintem azt, hogy melyik csoportnak, vagy csoportba tartozónak a véleménye, így egyik „kaszthoz sem kötöttem a szekeremet”. (Ez egyesek szemében lehet érdem, mások szemében hátránnyal járhat.) Egy-egy tárgyalásra úgy ültem le, hogy a tárgyalófelekkel egyenlőnek éreztem magam, és figyelmen kívül hagytam a ranglétrán való elhelyezkedést. Lehet, hogy ebben megsértettem a RIMA szellemét, tudom, mint „első generációs”

értelmiségi követtem el illemtani hibákat is (pl. nőszülés után nem vizitáltunk a mérnök családoknál).

Salgótarjánba kerülésemtől az *ózd*i jelző, elítélő (pejoratív) jelző volt. Állítólag az üzemi lapban – a *Tarjáni Acél*ban – megjelent egy cikk, amelyben a megkérdezett dolgozó azt mondta a gyárról, hogy *ózd*i itt még a szentháromság is. Az újságíró rákérdezett, hogy hogyan érti ezt. *Úgy, hogy ózd*i az igazgató, a termelési főnök, sőt még az üzemi főorvos is. És akkor jöttem én negyedikként, mint beruházási osztályvezető. Az igazság az, hogy a korábbi Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaságnak (RIMA) volt Ózdon, Salgótarjánban, Borsodnádason, de még Győrben is gyára, (Trianon előtt pedig a Felvidéken is), amelyek 1945 után lettek önállóak. Antal Gyula igazgató putnoki születésű, Ürmösy László a termelési főnök Salgótarjánban született, édesapját a RIMA helyezte Ózdra, dr. Szabó Lajos üzemi főorvos sajtóvezető, jó magam pedig legyesbényei (Tokaj-Hegyalja) születésű vagyok. Az viszont tény, hogy hármunknak az ÓKÜ volt az előző munkahelyünk, a főorvosnak pedig az ózdi kórház.

Ezzel az utolsó résszel végeredményben jeleztem, hogy életem B-A-Z megyei szakasza lezárult. Átkerültünk Nógrád megyébe, itt születtek a gyermekeink és itt gyűjtöttem össze az életem ezen szakaszának hordalékait.

Befejezés

A barátaim, ismerőseim, akik tudják, hogy szeretem leírni az emlékeimet, szeretek nosztalgiázni – az ő történeteikről mindig előugrik az emlékezetemben a saját történetem, esetem – megkérdezik, hogy miért csinálom. Szerintük már nem érdekel senkit a mi múltunk, hiszen mindenki csak a jövőt szeretné megismerni. Válaszom általában így fogalmazható meg: Rohamosan változó és felgyorsuló korunk múltját kutató történészeknek szolgáljon a gyűjteményem morzsaként, segítse őket a múlt történetének megismeréséhez, tetteink és cselekedeteink megértéséhez. Én ebben az állandóan változó korban éltem és próbáltam alkalmazkodni – több-kevesebb sikerrel – az előírásokhoz, szokásokhoz. Próbáltam a haza, a család, és jómagam előrehaladását szolgálni. Sokszor vívtam a magam harcát, nem egyéni érdekből. A távolból visszatekintve már sok mindent másképpen lát az ember. Az események, a történetek így tisztultak le az idők folyamán. Úgy gondolom, itt kell abbahagynom. A további történeteket írják meg a fiaim és unokáim, már amelyiknek kedve és hajlama is lesz hozzá.